

Sygn. akt V CSK 298/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa K. K.

przeciwko P. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 2 października 2015 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje adw. M. F. od Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny w (...)) kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych), zwiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Powód złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 października 2015 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 28 października 2014 r., którym Sąd Okręgowy oddalił powództwo o zasądzenie od pozwanego kwoty 80 000 zł tytułem odszkodowania za przedmioty pozostawione na działce na terenie Rodzinnych Ogródków działkowych „D.” w G.. Powołując się na naruszenie art. 378 § 1 i 386 § 2 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Twierdził, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji został pozbawiony możliwości obrony swych praw, Sąd Okręgowy bowiem oddalił jego pierwszy wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, drugiego nie rozpoznał, a trzeci odrzucił. Wnioski te powinny być

natomiast uwzględnione, gdyż z powodu nieznajomości reguł postępowania oraz nieporadności nie był w stanie wykazać zasadności dochodzonego roszczenia.

Analiza wywodów zawartych w skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżący nie przytoczył przekonujących argumentów, świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie wskazanej przez niego przesłanki uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe.

Skarżący nie przytoczył argumentów świadczących o tak rozumianej oczywistości, ograniczył się do podniesienia zarzutu nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji spowodowanej odmową ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu i konstatacji, że Sąd Apelacyjny, postępując zgodnie z art. 386 § 2 k.p.c., powinien uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Trzeba przypomnieć, że, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swych praw zachodzi tylko wtedy, gdy strona na skutek naruszenia przepisów postępowania przez sąd lub przeciwnika w sporze nie mogła brać udziału w istotnej części postępowania. Do stwierdzenia nieważności postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony nie wystarcza przy tym samo ustalenie, że doszło do naruszenia przepisów dotyczących udziału strony w postępowaniu, konieczne jest jeszcze wykazanie, że wskutek tego naruszenia

strona nie mogła brać udziału w istotnej części postępowania i nie miała możliwości usunięcia skutków tych uchybień na rozprawie przed wydaniem wyroku w danej instancji. Odmowa ustanowienia dla strony pełnomocnika z urzędu *per se* nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw. Sytuacja taka może zachodzić tylko wtedy, gdy strona z powodu nieporadności nie była w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego prowadzenia sprawy skomplikowanej pod względem faktycznym lub prawnym. Nawet sama choroba psychiczna strony nie powoduje konieczności uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, nr 3, poz. 66, z dnia 13 marca 1998 r., I CKN 561/97, nie publ., z dnia 2 marca 2005 r., III CK 533/04, nie publ., z dnia 25 maja 2005 r., I CK 733/04, nie publ., z dnia 15 października 2015 r., II CSK 690/14, nie publ., z dnia 25 listopada 2015 r., II CSK 617/14, nie publ., z dnia 6 kwietnia 2016 r., II UK 159/15, nie publ., z dnia 14 kwietnia 2016 r., III UK 102/15, nie publ. i z dnia 20 kwietnia 2016 r., V CSK 526/15, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III UZ 24/11, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2013 r., III CSK 222/12, nie publ., dnia 23 kwietnia 2015 r., V CSK 573/14, nie publ. i z dnia 20 listopada 2015 r., I CSK 888/14, nie publ.).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 czerwca 2009 r., III UK 16/09 (nie publ.), nieważność postępowania nieuwzględniona przez sąd drugiej instancji z urzędu lub na zarzut strony stanowi uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej tylko wtedy, gdy miała znaczenie dla wyniku sprawy przed sądem drugiej instancji. Skarżący nie podjął próby wykazania takiego wpływu w niniejszej sprawie. Pomiął przy tym fakt, że Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 9 stycznia 2015 r. ustanowił dla niego adwokata z urzędu (k. 159), który reprezentował go na rozprawie apelacyjnej w dniu 2 października 2015 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku (k. 213). Pomiął także to, że sprawa niniejsza nie była skomplikowana ani pod względem faktycznym, ani prawnym.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzi wskazana przez skarżącego przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z uwagi na trudną sytuację życiową skarżącego, której wyrazem było przyznanie mu zwolnienia od kosztów sądowych, Sąd Najwyższy nie obciążył go kosztami postępowania kasacyjnego (art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.). Natomiast o kosztach udzielonej skarżącemu pomocy prawnej przez adwokata z urzędu orzekł zgodnie z § 2 ust. 3, § 6 pkt 6 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w związku z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1801) i § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714).